

History
Paper II
इतिहास

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This paper contains Fifty (50) multiple choice questions. Each question carries Two (2) marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पन्नास (50) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. Which of the following metals was *not* known to Indus Valley people ?

- (A) Tin
- (B) Bronze
- (C) Iron
- (D) Copper

2. The Vedic term 'Jana' refers to :

- (A) Clan
- (B) Family tree
- (C) Tribe
- (D) Caste

3. Pava, the place where Mahavira died, is in :

- (A) Madhya Pradesh
- (B) Nepal
- (C) Bihar
- (D) Uttar Pradesh

1. खालीलपैकी कोणता धातू सिंधुसंस्कृतीच्या लोकांना ज्ञात नव्हता ?

- (A) टीन
- (B) कास्य
- (C) लोह
- (D) तांबे

2. वैदिक संकल्पना 'जन' म्हणजे :

- (A) कूळ
- (B) कुटुंब वृक्ष
- (C) गण
- (D) जात

3. महावीरांचे निधन झालेले स्थान, 'पावा' हे.....मध्ये आहे.

- (A) मध्य प्रदेश
- (B) नेपाळ
- (C) बिहार
- (D) उत्तर प्रदेश

4. Who introduced in India the coins with names and portraits ? (A) Janapada kings (B) Mauryas (C) Greeks (D) Persians	4. भारतात नावे व चेहेऱ्याची प्रतिमा असलेली नाणी सर्वप्रथम कोणी व्यवहारात आणली ? (A) जनपद शासक (B) मौर्य राजे (C) ग्रीक राजे (D) पर्शियन राजे
5. Which of the following dynasties did <i>not</i> share the Tamil country during Sangam age ? (A) Pandya (B) Pallava (C) Chera (D) Chola	5. संगमकाळातील तमिळप्रदेशामध्ये खालीलपैकी कोणते घराणे अस्तित्वात नव्हते ? (A) पांड्य (B) पल्लव (C) चेर (D) चोळ
6. Point out the right choice based on evolution of Chaitya architecture : (A) Bharhut, Pitalkhora, Sanchi, Karle (B) Karle, Pitalkhora, Bharhut, Sanchi (C) Sanchi, Karle, Pitalkhora, Bharhut (D) Pitalkhora, Bharhut, Karle Sanchi	6. चैत्य स्थापत्यकला विकासाच्या दृष्टीने खाली दिलेल्या पर्यायांतील योग्य क्रम ओळखा : (A) भारहूत, पितळखोरे, सांची, कार्ले (B) कार्ले, पितळखोरे, भारहूत, सांची (C) सांची, कार्ले, पितळखोरे, भारहूत (D) पितळखोरे, भारहूत, कार्ले, सांची

7. Match the following :

(i) Ashvaghosha	(a) Raghuvamsha
(ii) Kalidasa	(b) Mrichhakatika
(iii) Jaideva	(c) Buddha Charita
(iv) Jagannath Pandit	(d) Bhaminivilasa
	(e) Geet Govind

Answer Code :

(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A) (c)	(a)	(d)	(b)
(B) (d)	(b)	(a)	(e)
(C) (c)	(a)	(e)	(d)
(D) (a)	(b)	(d)	(e)

8. Hippalus means :

- (A) Tropical land
(B) Cyclone
(C) Monsoon winds
(D) Deep sea

9. Capital city of Pallava kingdom was :

- (A) Madurai
(B) Tanjore
(C) Kanchipuram
(D) Mahabalipuram

7. जोड्या लावा :

(i) अश्वघोष	(a) रघुवंश
(ii) कालिदास	(b) मृच्छकटिक
(iii) जयदेव	(c) बुद्ध चरित
(iv) जगन्नाथ पंडित	(d) भामिनीविलास
	(e) गीत गोविंद

उत्तर सूची :

(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A) (c)	(a)	(d)	(b)
(B) (d)	(b)	(a)	(e)
(C) (c)	(a)	(e)	(d)
(D) (a)	(b)	(d)	(e)

8. हिप्पेलस म्हणजे :

- (A) विषुववृत्तीय प्रदेश
(B) चक्रीवादळ
(C) मान्सून वारे
(D) खोल समुद्र

9. पल्लवांच्या राज्याच्या राजधानीचे शहर..... होते.

- (A) मदुराई
(B) तंजावर
(C) कांचीपुरम्
(D) महाबलीपुरम्

10. Kharwela hewed out a number of caves in the hill of : (A) Kanhagiri (B) Brahmagiri (C) Khandagiri (D) Maheshgiri	10. खारवेल यांनी पुढील डोंगरामध्ये अनेक गुहा (शैलगृहे) खोदल्या आहेत : (A) कन्हगिरी (B) ब्रह्मगिरी (C) खंडगिरी (D) महेशगिरी
11. Inscription at Aihole informs us about : (A) the defeat of Harshvardhana by Pulakeshin II (B) the defeat of Pulakeshin II by Harshavardhana (C) the defeat of Nahapana by Gautamiputra Satkarni (D) the defeat of Gautamiputra Satkarni by Nahapana	11. ऐहोळे येथील पुराभिलेख पुढील माहिती देतो : (A) दुसऱ्या पुलकेशीने केलेला हर्षवर्धनाचा पराभव (B) हर्षवर्धनाने केलेला दुसऱ्या पुलकेशीचा पराभव (C) गौतमीपुत्र सातकर्णीने केलेला नहपानाचा पराभव (D) नहपानाने केलेला गौतमीपुत्र सातकर्णीचा पराभव
12. Which of the following religious traditions had 'Yapaniya' sect ? (A) Jainism (B) Buddhism (C) Shakti cult (D) Shavism	12. खालीलपैकी कोणत्या धर्मपरंपरेशी यापनीय पंथ निगडित होता ? (A) जैनमत (B) बौद्धमत (C) शक्ती संप्रदाय (D) शैवमत

13. Which of the following towns was *not* connected by land routes from India ?
- (A) Alexandria
(B) Susa
(C) Percepolis
(D) Selucia
14. Who of the following is said to have introduced Indian culture in Cambodia ?
- (A) Kaundinya
(B) Kharwela
(C) Fahien
(D) Senekshwara
15. Who built the Brihadishwara temple at Tanjavur ?
- (A) Karikala Chola
(B) Parantaka Chola
(C) Rajaraja Chola
(D) Rajendra Chola
13. खालीलपैकी कोणते शहर खुष्कीच्या मार्गांनी भारताशी जोडलेले नव्हते ?
- (A) अलेक्झान्द्रिया
(B) सूसा
(C) पर्सेपोलीस
(D) सेल्युसिया
14. खालीलपैकी कोणी भारतीय संस्कृतीचा कंबोडिया मध्ये प्रसार केला ?
- (A) कौंडिण्य
(B) खारवेल
(C) फाहियान
(D) सेनेक्ष्वर
15. तंजावर येथील बृहदेश्वर मंदिर कोणी बांधते ?
- (A) करीकाल चोळ
(B) परांतक चोळ
(C) राजराज चोळ
(D) राजेंद्र चोळ

16. Under the Rashtrakutas, who assisted the provincial governors ? (A) Amatya (B) Vishayapati (C) Mandalika (D) Rashtramahattara	16. राष्ट्रकुटांच्या काळात प्रांतांच्याप्रमुखांना कोण मदत करत असे ? (A) अमात्य (B) विषयपती (C) मंडलिक (D) राष्ट्रमहत्तर
17. Who wrote the 'Chikkadevaraya Vanshawali' ? (A) Tirumalaraya (B) Vijnaneshwar (C) Shukracharya (D) Madhavacharya	17. 'चिक्कदेवराय वंशावली' कोणी लिहिले आहे ? (A) तिरुमलराया (B) विज्ञानेश्वर (C) शुक्राचार्य (D) मध्वाचार्य
18. 'Kadamai' was a : (A) land tax (B) sales tax (C) customs duty (D) pilgrimage tax	18. कडमई हा .....होता. (A) जमिनीवरील कर (B) विक्रीकर (C) सीमा शुल्क (D) यात्राकर

19. Who among the following introduced the Chishti order in India ?
- (A) Nizamuddin Auliya
(B) Ahmad Ata Yaswi
(C) Muinuddin Sijzi
(D) Bakhtiyar Kaki
20. In the 14th century, Ilyas Shah emerged as king of the regional kingdom of :
- (A) Gujarat
(B) Malwa
(C) Jaunpur
(D) Bengal
21. Adab-ul-Harb wa Shujaat was written by :
- (A) Ziauddin Barani
(B) Fakhr Mudabbir
(C) Yahya bin Ahmad Sirhindi
(D) Shamsuddin Siraj Afif
19. भारतामध्ये खालीलपैकी कोणी चिश्ती विचार-प्रणालीची सुरुवात केली ?
- (A) निजामुद्दीन अवलिया
(B) अहमत अता यासवी
(C) मुईनुद्दीन सिज्जी
(D) बख्तियार काकी
20. 14व्या शतकात, खालीलपैकी कोणत्या प्रादेशिक राज्याचा राज्यकर्ता ईलियास शाह होता ?
- (A) गुजरात
(B) माळवा
(C) जौनपूर
(D) बंगाल
21. अदाब-उल्-हर्ब वा सुजाद कोणी लिहिले आहे ?
- (A) झियाउद्दीन बरनी
(B) फक्र मुदब्बीर
(C) याहया बीन अहमद सिरहिंदी
(D) शमसुद्दीन सिराज अफीफ

22. In which of the following places was the Portuguese viceroyalty first centred in A.D. 1505 ?
- (A) Goa
(B) Vasai
(C) Cochin
(D) Calicut
23. 'Varshasan' was given by Maratha rulers for the performance of which services ?
- (A) Religious
(B) Military
(C) Civil
(D) Social
24. Where was the headquarters of the Dutch East India Company in India located ?
- (A) Pulicat
(B) Surat
(C) Vengurla
(D) Cochin
22. इ.स. 1505 मध्ये खालीलपैकी कोणत्या जागी पोर्तुगीज व्हॉईसरॉयचे केंद्र पहिल्यांदा स्थापन झाले होते ?
- (A) गोवा
(B) वसई
(C) कोचीन
(D) कालिकत
23. मराठा राज्यकर्ते वर्षासन कोणत्या सेवेसाठी देत असत ?
- (A) धार्मिक
(B) लष्करी
(C) मुलकी
(D) सामाजिक
24. भारतामधील डच ईस्ट इंडिया कंपनीचे मुख्यालय कोठे होते ?
- (A) पुलिकत
(B) सुरत
(C) वेंगुर्ला
(D) कोचिन

25. In whose reign was Assam annexed to the Mughal Empire ?

- (A) Jahangir
- (B) Shah Jahan
- (C) Aurangzeb
- (D) Bahadur Shah I

26. In Medieval Maharashtra 'Paisalu' was :

- (A) an export duty
- (B) an import duty
- (C) a fee for examining precious metals
- (D) a licence fee for minting coins

27. Customs levied on articles brought into a town or village for sale was known as :

- (A) Thalbharit
- (B) Thalmod
- (C) Teji
- (D) Thalkari

25. कोणत्या मुघल बादशाहाच्या काळात आसाम मुघल साम्राज्याचा भाग बनला ?

- (A) जहांगीर
- (B) शाहजहान
- (C) औरंगजेब
- (D) बहादूरशाह पहिला

26. मध्ययुगीन महाराष्ट्रात 'पैसाळू' हा..... होता.

- (A) निर्यातकर
- (B) आयातकर
- (C) मौल्यवान धातूंचे परीक्षण शुल्क
- (D) नाणी पाडण्याचे परवाना शुल्क

27. खेडे किंवा नगरामध्ये विक्रीसाठी आणल्या गेलेल्या वस्तूवर आकारण्यात येणाऱ्या जकात करास..... म्हणत असत.

- (A) थळभरित
- (B) थळमोड
- (C) तेजी
- (D) थळकरी

28. In Maratha historiography, the 'age of bakhars' began with :
- (A) Vasudeo Vaman Khare
(B) Kashinath Narayan Sane
(C) Vishwanath Kashinath Rajwade
(D) Dattatraya Balwant Parasnis
29. Who interpreted the Maratha baluta system as a 'demi-urgic mode of employment' ?
- (A) Baden Powell
(B) Max Weber
(C) A.I. Chicherov
(D) William Wiser
30. Where was 'Pietra Dura' first used ?
- (A) In the tomb of Humayun
(B) In the tomb of Itimaduddaula
(C) In the tomb of Sher Shah Sur
(D) In the tomb of Salim Chishti
28. मराठा इतिहास लेखनशास्त्रात बखर युगाचा आरंभ.....यांनी केला.
- (A) वासुदेव वामन खरे
(B) काशिनाथ नारायण साने
(C) विश्वनाथ काशिनाथ राजवाडे
(D) दत्तात्रय बळवंत पारसनीस
29. मराठा बलुतापद्धतीचे विश्लेषण 'गाव-सेवक श्रम संबंधाची यंत्रणा' असे कोणी केले आहे ?
- (A) बेडन पॉवेल
(B) मॅक्स वेबर
(C) ए.आय. चिचेरोव्ह
(D) विल्यम वायझर
30. भारतामध्ये 'पिएत्रा दयुरा' कलेचा वापर पहिल्यांदा कोठे करण्यात आला ?
- (A) हुमायुनची कबर
(B) इतिमादुदौलाची कबर
(C) शेरशाह सुरची कबर
(D) सलिम चिश्तीची कबर

31. The system of Subsidiary Alliance was introduced by :
- (A) Warren Hastings
(B) Lord Wellesley
(C) Lord Hastings
(D) Lord Dalhousie
32. "Greatest good of the greatest number." —With which ideology is this principle associated ?
- (A) Humanism
(B) Utilitarianism
(C) Socialism
(D) Communism
33. Who among the following imparted education to inculcate individualistic values in colonial India ?
- (A) Pantoji Schools
(B) Madrasa
(C) Christian Missionary Schools
(D) Traditional Parsi Educational Institutes
31. तैनाती फौजेची योजना याने सुरू केली :
- (A) वॉरन हेस्टिंग्ज
(B) लॉर्ड वेलस्ली
(C) लॉर्ड हेस्टिंग्ज
(D) लार्ड डलहौसी
32. "अधिकतम लोकांचे अधिकतम सुख."—हे तत्त्व कोणत्या विचारप्रणालीशी संबंधित आहे ?
- (A) मानवतावाद
(B) उपयुक्ततावाद
(C) समाजवाद
(D) साम्यवाद
33. खालीलपैकी कोणी व्यक्तिवादी मूल्ये बिंबवण्यासाठी शिक्षणप्रसार केला ?
- (A) पंतोजीच्या शाळा
(B) मदरसे
(C) ख्रिश्चन मिशनरी शाळा
(D) पारंपरिक पारसी शिक्षण संस्था

34. Match the following :

(i) Keshub Chunder Sen	(a) Paramahansa Sabha
(ii) Dadoba Pandurang	(b) Satyashodhak Samaj
(iii) Atmaram Pandurang	(c) Prarthana Samaj
(iv) Dayanand Saraswati	(d) Brahmo Samaj
	(e) Arya Samaj

Answer Code :

(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(e)	(c)	(a)
(B)	(c)	(e)	(b)
(C)	(e)	(c)	(b)
(D)	(d)	(a)	(c)
35. 'The Forward Policy' was :
- (A) an educational policy of Lord Macaulay
- (B) the British policy pertaining to Afghanistan
- (C) the political programme of 'Forward Bloc'
- (D) the policy of anglicisation of Indians

34. जोड्या लावा :

(i) केशवचंद्र सेन	(a) परमहंस सभा
(ii) दादोबा पांडुरंग	(b) सत्यशोधक समाज
(iii) आत्माराम पांडुरंग	(c) प्रार्थना समाज
(iv) दयानंद सरस्वती	(d) ब्रह्मो समाज
	(e) आर्य समाज

उत्तर सूची :

(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(e)	(c)	(a)
(B)	(c)	(e)	(b)
(C)	(e)	(c)	(b)
(D)	(d)	(a)	(c)
35. 'अग्रगामी धोरण' :
- (A) हे लॉर्ड मेकॉले याचे शैक्षणिक धोरण होते
- (B) हे अफगाणिस्थान विषयक ब्रिटिश धोरण होते
- (C) हा 'फॉरवर्ड ब्लॉक'चा राजकीय कार्यक्रम होता
- (D) हे भारतीयांच्या आंग्लिकरणाचे धोरण होते

36. Who translated 'Nil Darpan' in English ?
- (A) Dinabandhu Mitra
(B) Pt. Ramanarayana
(C) Rev. J. Long
(D) Michael Madhusudan Dutt
37. How did Dadabhai Naoroji calculate the amount of drain ?
- (A) as a difference between consecutive budget plans
(B) as a difference between larger imports and smaller exports
(C) as a difference between smaller imports and larger exports
(D) as a difference between internal trade
38. What was the demand of Millhands association under the leadership of Narayan Meghaji Lokhande ?
- (A) increase in payments
(B) Diwali vacation
(C) Weekly holiday
(D) Pension for workers
36. 'नील दर्पण'चे इंग्रजी भाषांतर कोणी केले ?
- (A) दीनबंधू मित्र
(B) पं. रामनारायण
(C) रेव्हरंड जे. लाँग
(D) मायकेल मधुसूदन दत्त
37. दादाभाई नौरोजी यांनी आर्थिक निःसारणाची रक्कम कशी ठरवली ?
- (A) सलग अंदाजपत्रकातील फरकावरून
(B) आधिक आयात व कमी निर्यात यातील फरकावरून
(C) कमी आयात व जास्त निर्यात यातील फरकावरून
(D) अंतरित व्यापारातील फरकावरून
38. नारायण मेघाजी लोखंडे यांच्या नेतृत्वाखालील 'मिल हॅंडस' असोसिएशनची कोणती मांगणी होती ?
- (A) पगार वाढ
(B) दिवाळीची सुट्टी
(C) साप्ताहिक सुट्टी
(D) कामगारांचे निवृत्तीवेतन

39. Mahatma Gandhi's struggle in South Africa was against the compulsion of : (A) registration certificates with finger prints (B) residing in particular area (C) house registration (D) restricted trade 40. What was the major cause of the Mopala rising in 1921 ? (A) Oppressive landlord exaction (B) Oppressive colonial exaction (C) Oppression of Hindu religion (D) Oppressive capitalist exaction 41. Who wrote 'The Philosophy of Bomb' —a draft statement of Hindustan Socialist Republican Army ? (A) Bhagat Singh (B) Shiv Varma (C) Bhagawati Charan Vohra (D) Chandrashekhar Azad 42. Swami Sahajanand was a leader of : (A) Ramakrishna Mission (B) Theosophical Society (C) All India Trade Union Congress (D) All India Kisan Sabha	39. महात्मा गांधीचा दक्षिण अफ्रिकेतील संघर्ष कशाच्या विरोधात होता ? (A) हाताचे ठसे असलेल्या नोंदणी प्रमाणपत्राच्या सक्तीविरोधात (B) विशिष्ट भागामध्ये वसती करण्याच्या सक्तीविरोधात (C) घराची नोंदणी करण्याच्या सक्तीविरोधात (D) व्यापारी निर्बंधाच्या सक्तीविरोधात 40. 1921 मधील मोपला उद्रेकाचे प्रमुख कारण कोणते ? (A) जमीनदारांनी चालवलेली जुलमी लूट (B) वसाहतवाद्यांची जुलमी लूट (C) हिंदुधर्मावरील जुलूम (D) जुलमी भांडवली लूट 41. 'बॉम्बचे तत्त्वज्ञान' हा हिंदुस्थान सोशलिस्ट रिपब्लिकन आर्मीच्या क्रांतिकारी विचारांचा मसुदा कोणी लिहिला ? (A) भगत सिंग (B) शिव वर्मा (C) भगवती चरण व्होरा (D) चंद्रशेखर आझाद 42. स्वामी सहजानंद या संस्थेचे नेते होते : (A) रामकृष्ण मिशन (B) थिऑसॉफिकल सोसायटी (C) ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेस (D) ऑल इंडिया किसान सभा

43. Who among the following industrialists joined Congress, went to jail and accepted hardships ?
- (A) Walchand Hirachand
(B) Ambalal Sarabhai
(C) G.D. Birla
(D) Jamanalal Bajaj
44. 'The Discovery of India' was written at :
- (A) Mohenjo Daro
(B) Red Fort
(C) Andaman
(D) Ahmednagar Fort
45. Goa was liberated on :
- (A) 15th August, 1947
(B) 1st May, 1960
(C) 15th August, 1961
(D) 19th Dec., 1961
46. Who believed that the task of the historian is 'simply to show how it really was' ?
- (A) Leopold Ranke
(B) Thomas Carlyle
(C) Arnold Toynbee
(D) E.H. Carr
43. खालीलपैकी कोणत्या उद्योगपतीने काँग्रेसमध्ये प्रवेश केला, तुरुंगवास भोगला व हालअपेष्टा सहन केल्या ?
- (A) वालचंद हिराचंद
(B) अंबालाल साराभाई
(C) जी. डी. बिरला
(D) जमनालाल बजाज
44. 'द डिस्कव्हरी ऑफ इंडिया'चे लेखन येथे झाले :
- (A) मोहेंजोदडो
(B) लाल किल्ला
(C) अंदमान
(D) अहमदनगर किल्ला
45. गोवामुक्तीचा दिन हा होता :
- (A) 15 ऑगस्ट, 1947
(B) 1 मे, 1960
(C) 15 ऑगस्ट, 1961
(D) 19 डिसेंबर, 1961
46. 'जसे घडले तसेच्या तसे दर्शवणे' हे इतिहासकाराचे कार्य असल्याचे कोणाचे मत होते ?
- (A) लिओपोल्ड रंके
(B) टॉमस कार्लाइल
(C) अर्नोल्ड टॉयन्बी
(D) इ.एच. कार

47. Who defined history 'as chronological presentation of the changes in means and modes of production ? (A) Dharmanand Kosambi (B) Damodar Dharmanand Kosambi (C) Meera Kosambi (D) R.S. Sharma 48. What is the agenda of the Subaltern Historiography ? (A) to study subaltern consciousness (B) to study subaltern life-style (C) to study every account of subaltern activity (D) to study material culture of subaltern 49. Apartheid was practised in : (A) U.S.A. (B) South Africa (C) British India (D) Israel 50. Whose name has been associated with the 'New Deal' policy ? (A) Lenin (B) Kemal Pasha (C) Theodore Roosevelt (D) F.D. Roosevelt	47. 'उत्पादनाची साधने व पद्धती यांच्यामधील बदलाची कालक्रमानुसार केलेली मांडणी म्हणजे इतिहास' अशी व्याख्या कोणी केली ? (A) धर्मानंद कोसंबी (B) दामोदर धर्मानंद कोसंबी (C) मीरा कोसंबी (D) आर. एस. शर्मा 48. सबाल्टर्न (शोषित-अंकीत-जनवादी) इतिहासलेखनाचा कार्यक्रम कोणता ? (A) सबाल्टर्न जाणीवेचा अभ्यास करणे (B) सबाल्टर्न जीवनशैलीचा अभ्यास करणे (C) सबाल्टर्न कृतीच्या प्रत्येक वृत्तांचा अभ्यास करणे (D) सबाल्टर्न लोकांच्या भौतिक संस्कृतीचा अभ्यास करणे 49. 'अपार्थाइड' (वर्णद्वेषी धोरण) येथे राबवले गेले : (A) अमेरिकेची संयुक्त संस्थाने (B) दक्षिण आफ्रिका (C) ब्रिटिशकालीन भारत (D) इझ्राएल 50. 'न्यू डील' या धोरणाशी संबंधित नाव कोणते ? (A) लेनिन (B) केमाल पाशा (C) थिओडोर रूझवेल्ट (D) एफ.डी. रूझवेल्ट

ROUGH WORK

ROUGH WORK

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

**Paper-II
HISTORY**

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

Seat No.

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

(Name) .....

2. (Signature) .....

(Name) .....

FEB - 10213

Time Allowed : 1¼ Hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 20

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 50 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	●	(D)
-----	-----	---	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्याय प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी आवश्यक तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	●	(D)
-----	-----	---	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**